808/08

Den 1. december 2008 blev i sag nr. 74.062:

xxxxx xxxxxxxx xxxxxx
xxxxxxxxx x
xxxx xxxxx

mod

Danica Pension
Parallelvej 17
2800 Lyngby

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har en individuel pensionsordning i Danica Pension med dækning for tab af erhvervsevne, klager over, at selskabet har standset udbetalingerne ved tab af erhvervsevne og igen opkræver præmie.

Selskabet har udbetalt ydelser og ydet præmiefritagelse for midlertidigt tab af erhvervsevne i perioden fra karensperiodens udløb og indtil 1/4 2008, men har efter dette tidspunkt afvist at udbetale ydelser og yde præmiefritagelse med henvisning til, at den generelle erhvervsevne ikke findes nedsat i dækningsberettigende grad.

Den tegnede forsikring giver ret til præmiefritagelse og udbetaling af fulde ydelser, såfremt erhvervsevnen grundet sygdom eller ulykke bliver nedsat med mindst 2/3 af den fulde erhvervsevne. Såfremt erhvervsevnen bliver nedsat til mellem 1/2 og 2/3, er der ret til halve ydelser. Der er en karenstid på 3 måneder.

Klageren, der er født i 1973, afsluttede sin skolegang med folkeskolens 10. klasse, men har ikke fået en uddannelse, idet hun måtte opgive en læreplads inden for bygge og anlæg, da hun ikke tålte opløsningsmidler. Hun har i sit virke på arbejdsmarkedet været beskæftiget med rengøring og fabriks- og butiksarbejde, og de seneste 10 år har hun været ansat på et slagteri med tungt, manuelt og repetitivt arbejde. I de sidste 3-4 år har

hun haft ondt i armen med paræstesier i fingrene. Hun er blevet opereret på venstre side for karpaltunnelsyndrom med moderat effekt og siden opereret for nervus ulnaris-afklemning ved albue, men uden effekt. Hun blev sygemeldt den 2/5 2007 og har ikke siden kunnet bestride et arbejde. Ved afgørelse af 17/9 2008 fra F. Kommune er klageren tilkendt førtidspension fra den 1/10 2008.

Hun anmeldte sit erhvervsevnetab til selskabet, der i skrivelse af 28/9 2007 anerkendte, at hun var berettiget til dækning ved midlertidigt tab af erhvervsevne fra karenstidens udløb pr. 2/8 2007 og indtil 1/12 2007. Ved skrivelse af 13/11 2007 forlængede selskabet udbetalingen til 1/2 2008.

Selskabet meddelte ved skrivelse af 11/3 2008, at selskabets lægekonsulent på baggrund af det modtagne lægelige og kommunale materiale nu havde vurderet, at hun ikke længere var berettiget til præmiefritagelse og udbetaling for tab af erhvervsevne, hvorfor udbetalingerne ville ophøre pr. 1/4 2008.

Klageren fremsendte yderligere lægeligt og kommunalt materiale og anmodede om en revurdering af sagen.

Speciallæge i ortopædkirurgi M.G. har i erklæring af 10/3 2008 udtalt i resumé og konklusion:

> "Det drejer sig om en nu 33-årig kvinde, der har været ansat nogle år ved forskellige ufaglært og til tider håndbelastet arbejde.
> Fra 1996 været ansat ved R. med slagtning af kyllinger, og med rotation i 4 forskellige slags arbejde indenfor kyllingeslagteriet.
> Arbejdet er har været særdeles repetativt, og tempofyldt.
> Jeg finder ved dagens undersøgelse udbredte tendinitter, begyndende springfingerfænomen på begge hænder, værst på venstre.
> Der er tendinit sv.t. extorsor carpi radialis, og sv.t. flexor carpi ulnare.
> Der er svær medial humerus epicondylit på venstre side.
> Der er lateralt epicondylit ligeledes på venstre side, og i lidt mindre grad på højre.
>
> Jeg mener, at skadelidte har et typisk overbelastningssyndrom af navnlig venstre hånd, som man ofte ser i forbindelse med arbejde på slagteri, fiskefiletering og lignende arbejde, hvor man med den ikke dominante hånd holder de emner, der skal skæres ud.
> Der har ikke været målt forandringer sv.t. ulnare eller n. radialis, hverken på Aa. eller V. neurofysiologisk afdeling. Der har ikke været effekt af operationerne.
> Herudover vil jeg skønne, at hun har haft et ikke ringe erhvervsevne til [erhvervsevnetab?] navnlig set i lyset af, at hun ikke har nogen uddannelse."

Speciallæge i ortopædkirurgi K.S.C. har i forbindelse med forundersøgelse af klageren den 23/6 2008 udarbejdet journalnotat af 7/7 2008, hvoraf det bl.a. fremgår:

> "Kan ikke klare et arbejde. Har været forsøgt sendt på arbejdsprøvning, men kan kun holde til det i 30 min. til 3 timer.
> Hendes klager går på smerter varende til inder- og ydersiden af albuen, som stråler ned i hånden. Klager over sovende fornemmelse i underarm og hånd. Må jævnligt tage Panodil og Ibumetin for smerterne. Har forsøgt fysioterapi og skinnebehandling uden særlig effekt.
> …
> Patienten har kroniske underarms-, albue- og håndledssmerter efter hun igennem 10 år har arbejdet med gentaget ensartet arbejde på slagteri. Mest markant er, at hun har kronisk medial og lateral epikondylit med ømhed af underarmsmuskler, som stråler ned i hånden. Vi har ingen mirakelkur til den type kroniske symptomer. Hun tager Panodil og Ibumetin ved behov og bruger håndledsskinne ved behov. Der er intet operativt at tilbyde patienten. Med den type kroniske smerter patienten har fået, er udsigten til at komme tilbage til arbejdet ikke særlig stor."

Af ressourceprofilen fra F. Kommune fremgår bl.a.:

> "T.'s lave uddannelsesniveau kombineret med hendes fysiske lidelse, der går uddannelse meget vanskelig for ikke at sige umulig, gør at der samlet set ikke er de nødvendige ressourcer fagligt og praktisk til hverken arbejde eller uddannelse.
> …
> Objektivt taler T.'s alder for at hun burde revalideres. Det skønnes dog ikke realistisk, at hun kan gennemføre uddannelse af nogen art, da alle uddannelser og erhverv vil kræve, at man kan bruge arme og hænder i et eller andet omfang.
> …
> Sociallæge konkluderer 31.7.2008:
>
> Lægelig vurdering
> TSJ har udtalte smerter svarende til inder- og ydersiden af venstre albue samt smerter i hånden. Desuden sovende fornemmelse i underarm og hånd. Tilsvarende gener - men mindre udtalte - på højre side. Generne startede i 2004 og blev gradvis forværret, men har nu på venstre side været stort set uændret i 3 år. TSJ er to gange opereret for nerveafklemning uden effekt. Har desuden forsøgt træning hos ergoterapeut, men det forværrede blot generne. TSJ tager nu smertestillende medicin (Ibumetin og Panodil) efter behov. Anvender aflastende håndledsskinne efter behov. Det drejer sig om irritation af sener samt begyndende springefingerfænomener i begge hænder - mest venstre. Der er tennisalbue på begge arme - mest udtalt på venstre. Der er svær golfalbue på venstre side. Der er ikke yderligere behandlingsmuligheder.
> …
> Vurdering:
> Tilstanden er stationær. TSJ kan på grund af generne ikke varetage arbejdsfunktioner, der fysisk belaster hænder og arme - og en sådan belastning vil forværre tilstanden. TSJ er kronisk smertepatient, og som følge af dette må der forventes tendens til hurtig udtrætning. Livskvalitet - men ikke arbejdsevne - kan evt. forbedres via forløb på tværfaglig smerteklinik.
> …
> Alle behandlingsmuligheder er udtømt og lidelsen er kronisk med meget ringe arbejdsevne til følge. Såvel de to speciallæger som sociallægen vurderer, at der på grund af lidelsens karakter, begge arme er stort set ubrugelige til selv lettere arbejde som f.eks. taskearbejde på

> PC, ikke er den store sandsynlighed for at udnytte arbejdsevnen i noget erhverv. Også uddannelse synes det vanskeligt at forestille sig, da der i alle uddannelser er krav om at kunne skrive eller på anden måde bruge armene.
>
> T. oplyser selv på baggrund af erfaringerne fra arbejdsprøvningen samt udfra hverdagen i hjemmet, at hun har svært ved selv små ting, der involverer arme og hænder. F.eks. kan hun kun køre korte ture i bil, fordi det giver smerter bare at skifte gear og dreje rattet. Hun kan heller ikke meget derhjemme. Hun kan ikke vride en klud, og rengøringen er for det meste overladt til børnene. Hendes kraft i armene er så nedsat, så bare det at tage en stegepande frem kræver tohåndstag. Kæresten tager sig af den tunge rengøring, såsom støvsugning og vinduespudsning. Selv arbejde med computer kan kun udføres i få minutter, så får hun smerter. Når hun går tur med børnene, så tvinger hun sig til at tage dem i hånden for deres skyld, selvom det gør meget ondt.
> I arbejdsprøvningen forsøgte hun på lægens anbefaling at undlade at tage smertestillende medicin, men hun tager nu, hvor der ingen belastninger er, 3 gigtpiller (Ibuprofen) og 8 panodil dagligt."

Selskabet fastholdt sin afvisning af at udbetale yderligere som meddelt klageren ved skrivelsen af 14/4 2008.

Over for nævnet har klageren i klage af 2/6 2008 nedlagt påstand om, at hun igen får præmiefritagelse, og at erhvervsevnetabet revurderes.

Til støtte for påstanden har hun anført:

> "Jeg har konstante smerter. Er henvist til undersøgelser den 28.11.08 på D. Sygehus v. B.L. Min helbredssituation er derfor uændret. Jeg begyndte i arbejdsprøvning den 19.5.08 på K. - 3 timer dagligt. Det går ikke ret godt. Smerterne er blevet forværret."

Selskabet har over for nævnet ved skrivelse af 2/7 2008 fastholdt sin afgørelse og har til støtte herfor bl.a. anført:

> "Det er således Danica Pensions vurdering, at T.S.J. kan tjene mindst halvdelen af, hvad fuldt arbejdsdygtige personer med en tilsvarende uddannelse og alder tjener i samme del af landet, selvom hun har de beskrevne lidelser. I denne vurdering er der særligt lagt vægt på, at T.S.J. vil kunne ernære sig ved andre typer arbejde end hårdt, fysisk industriarbejde."

Klagerens fagforbund har i skrivelse af 25/7 2008 til nævnet kritiseret selskabets afgørelse, idet det bl.a. anføres, at det både af speciallæger og kommune er vurderet, at klagerens tilbagevenden til arbejdsmarkedet er meget tvivlsom, ligesom uddannelsesmulighederne ikke er realistiske i hendes tilfælde med ringe skolekundskaber og de store helbredsmæssige begrænsninger.

Ved skrivelse af 2/9 2008 har fagforbundet meddelt, at klagerens arbejdsevne vurderes så væsentligt reduceret, at hun nu vil blive indstillet til invalidepension.

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**Når den forsikrede har et længerevarende tab af erhvervsevne**
Når vi vurderer, om tabet af erhvervsevnen fremover er længerevarende, laver vi en generel vurdering af den forsikredes erhvervsevne.

Først skønner vi, hvor meget den forsikrede kan tjene. Vi tager hensyn til den forsikredes tilstand, tidligere beskæftigelse og uddannelse - og om den forsikrede er egnet til en ny uddannelse, for eksempel ved omskoling, som kan påvirke den forsikredes indtjeningsmulighed.

Derefter sammenligner vi den skønnede indtægt med det, fuldt arbejdsdygtige personer med en tilsvarende uddannelse og alder tjener i samme del af landet. Viser sammenligningen, at den forsikrede efter vores skøn højst kan tjene 1/3 fremover af en almindelig indtægt for personer på samme alder og med en tilsvarende uddannelse i den del af landet, er den forsikredes erhvervsevne sat ned med 2/3.

Når vi laver vores skøn over indtægten
- vurderer vi ikke situationen på arbejdsmarkedet, og om den forsikrede vil blive i stand til at få et job med sin uddannelse
- medregner vi løn og offentlige ydelser samt tilskud, den forsikrede får som led i en beskæftigelsesordning, som for eksempel fleksjob. Det gælder både direkte og indirekte offentlige ydelser og tilskud, den forsikrede får for eksempel via sin arbejdsgiver."

Nævnet udtaler:

Efter sin gennemgang af sagen finder nævnet det ud fra det lægelige og kommunale materiale godtgjort, at klagerens generelle erhvervsevne er nedsat med mere end halvdelen, men ikke med 2/3 eller mere, af den fulde erhvervsevne hendes unge alder til trods. Der henvises i den forbindelse særligt til de i sagen foreliggende speciallægeudtalelser.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Selskabet, Danica Pension, skal anerkende, at klageren er berettiget til delvise ydelser for tab af halvdelen af den generelle erhvervsevne fra 1/4 2008, og følgelig betale hende de manglende beløb med tillæg af renter i henhold til forsikringsaftalelovens § 24.

Poul Sørensen
formand